

Rolnummer 2279
Arrest nr. 158/2002 van 6 november 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 29*bis* van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, zoals ingevoegd bij de wet van 30 maart 1994 en gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, gesteld door de Politierechtbank te Charleroi.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, P. Martens, M. Bossuyt, A. Alen en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 18 oktober 2001 in zake T. Wildschutz tegen de n.v. Axa Royale Belge, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 25 oktober 2001, heeft de Politierechtbank te Charleroi de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 1 van de wet van 13 april 1995, waarbij artikel 29*bis* in de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen wordt ingevoegd, geïnterpreteerd als zijnde uitsluitend van toepassing op de slachtoffers van een ongeval op een openbare plaats of op een voor het publiek toegankelijke plaats, met uitsluiting van de slachtoffers van een ongeval op een privé-terrein, al dan niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre voor dat verschil in behandeling geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

De echtgenote van de eiser voor de verwijzende rechter is overleden ten gevolge van een ongeval waarbij zij door haar eigen wagen werd verpletterd, terwijl zij de deur aan het sluiten was van een garage onderaan aan een hellende afrit waarlangs de wagen naar omlaag was gereden.

De eiser vordert op grond van artikel 29*bis* van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, vervangen bij artikel 1 van de wet van 13 april 1995, schadeloosstelling van de verzekeraar van het voertuig, die weigert op die vordering in te gaan om reden dat het ongeval zich op een privé-terrein heeft voorgedaan.

De verwijzende rechter stelt vast dat de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling - net zoals de rechtsleer - uitdrukkelijk de privé-terreinen uit het toepassingsgebied van die bepaling uitsluit. Hij weerlegt de argumenten die de Regering tijdens de parlementaire bespreking aanvoerde om zich te verzetten tegen de uitbreiding tot de privé-terreinen : enerzijds, overtuigt het risico van misbruik en fraude hem niet, voor zover het steeds aan het slachtoffer of aan zijn rechtverkrijgenden staat het bewijs te leveren dat een motorrijtuig bij het ongeval betrokken is en dat de schade waarvan het slachtoffer of zijn rechtverkrijgenden herstel vorderen, uit een verkeersongeval is ontstaan; anderzijds, is het feit dat een beperkt aantal voertuigen (zoals bouwterreinvoertuigen) uitsluitend op privé-terreinen rijden en dus niet noodzakelijk verzekerd zijn, niet langer ter zake dienend sinds artikel 29*bis* bij de wet van 19 januari 2001 werd uitgebreid tot de aan spoorstaven gebonden voertuigen.

De verwijzende rechter wil het verzoek van de eisende partij in en stelt het Hof de hierboven vermelde prejudiciële vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 25 oktober 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 28 november 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 6 december 2001.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Axa Royale Belge, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1170 Brussel, Vorstlaan 25, bij op 9 januari 2002 ter post aangetekende brief;
- T. Wildschutz, wonende te 6280 Gerpinnes, Allée Pré Magnette 23, bij op 14 januari 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 14 januari 2002 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 24 januari 2002 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 21 februari 2002 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Axa Royale Belge, bij op 22 februari 2002 ter post aangetekende brief;
- T. Wildschutz, bij op 22 februari 2002 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 27 maart 2002 en 26 september 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 25 oktober 2002 en 25 april 2003.

Bij beschikking van 6 juni 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 27 juni 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 11 juni 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 27 juni 2002 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. J. Kirkpatrick, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor T. Wildschutz;
 - . Mr. J. Van Rossum, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. A. De Bruyn, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de n.v. Axa Royale Belge;
 - . Mr. O. Vanhulst, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. François en M. Bossuyt verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1.1. De n.v. Axa Royale Belge betoogt dat de interpretatie van de verwijzende rechter volgens welke de in het geding zijnde bepaling niet van toepassing is op de slachtoffers van ongevallen die zich, zoals te dezen, op een privé-terrein hebben voorgedaan, voor het Hof bindend is. Zij houdt staande dat de verwijzende rechter niet heeft geantwoord op de vraag of het slachtoffer van het ongeval dat tot het geschil aanleiding heeft gegeven, als een zwakke weggebruiker kan worden beschouwd maar dat de feiten van de zaak aantonen dat het slachtoffer de bestuurder van het voertuig was, die ingevolge artikel 29*bis*, § 2, van het voordeel van de in het geding zijnde schadeloosstelling is uitgesloten.

A.1.2. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer repliceren dat die vraag vreemd is aan de vraag die aan het Hof wordt voorgelegd, maar zij herinneren eraan dat het begrip « bestuurder » in artikel 29*bis* een restrictieve draagwijdte heeft, zodat wie uit zijn voertuig is gestapt, niet langer de bestuurder ervan is.

A.2.1. Volgens de n.v. Axa Royale Belge is de in het geding zijnde bepaling niet van toepassing op het slachtoffer van om het even welk ongeval waarbij een motorrijtuig is betrokken, maar op het slachtoffer van een verkeersongeval, aangezien het Benelux-Gerechtshof in dat opzicht van oordeel is dat een ongeval het resultaat is van de deelneming van een voertuig aan het verkeer wanneer, enerzijds, de verplaatsing van het voertuig niet uitsluitend te wijten is aan het verrichten van een werkzaamheid en, anderzijds, de schade in het verkeer werd veroorzaakt, zelfs al stond het voertuig stil. Vermits het begrip « verkeersongeval » enkel op de ongevallen slaat die zich op de openbare weg voordoen (of op terreinen die slechts voor een zeker aantal personen toegankelijk zijn), valt een ongeval dat zich op een privé-terrein heeft voorgedaan, niet onder dat begrip en het in het geding zijnde artikel 29*bis* verwijst aldus impliciet naar het toepassingsgebied van de wet van 21 november 1989.

Aangezien een op een privé-terrein rijdend voertuig niet aan de verzekeringsplicht is onderworpen, valt niet in te zien dat ingevolge artikel 29*bis*, dat tot doel heeft de dekking van de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen uit te breiden, het slachtoffer van een ongeval dat zich heeft voorgedaan op een plaats waar de verzekeringsplicht niet geldt, zou moeten worden vergoed. Met dat element heeft de wetgever rekening gehouden om een wetsvoorstel tot uitbreiding van het voordeel van de in het geding zijnde dekking tot de privé-terreinen te verwerpen; de vrees voor fraude, waarmee tevens rekening werd gehouden, is verantwoord aangezien artikel 29*bis* voorziet in een regeling van automatische schadeloosstelling in de gevallen waarbij een motorrijtuig « betrokken » is, ook al heeft het voertuig het ongeval niet rechtstreeks veroorzaakt, tenzij wordt bewezen dat het slachtoffer « een onverschoonbare fout [heeft] begaan die de enige oorzaak was van het ongeval » (artikel 29*bis*, § 1, vijfde en zesde lid). Toch zouden lichamelijke letsels aan het voertuig kunnen worden toegeschreven.

A.2.2. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer herinneren aan de feiten van de zaak en aan de oorsprong van artikel 29*bis* door op te merken dat de wijziging die erin werd aangebracht bij de wet van 19 januari 2001, duidelijk aantoonde dat de verkeersongevallen die zich voordoen op de niet in artikel 2, § 1, van de wet van 21 november 1989 bedoelde plaatsen, niet onder de regeling van artikel 29*bis* vallen. Dat is geen nieuwigheid, doch enkel een precisering. Zij merken ook op dat de wetgever herhaaldelijk voorstellen om de in het geding zijnde uitsluiting af te schaffen heeft verworpen, maar zij betwisten de motieven waarom de wetgever die heeft verworpen.

A.2.3. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer betwisten niet dat artikel 29*bis* niet op de privé-terreinen van toepassing is, maar dat is nu juist discriminerend; zij betwisten dat een ongeval op dergelijke terreinen niet als een verkeersongeval kan worden beschouwd; in dat opzicht heeft advocaat-generaal Lenaerts voor het Benelux-Gerechtshof betoogd dat de verzekeraar tot vergoeding gehouden is wanneer de schade is veroorzaakt op een wijze die karakteristiek is voor de schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer, wat de door de reparatie ervan veroorzaakte schade zonder dat het voertuig in beweging is gebracht, uitsluit. In ieder geval staat het aan de bodemrechter te beslissen of het in het geding zijnde ongeval een verkeersongeval in de zin van het betwiste artikel 29*bis* was.

A.2.4. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer zijn van oordeel dat de verwijzing naar het toepassingsgebied van de verplichting een aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen aan te gaan (de plaats waar de verplichting een dergelijke verzekering aan te gaan geldt) geen ter zake dienende verantwoording voor het verschil in behandeling is.

Zij betogen dat de bestuurders van voertuigen, teneinde te worden toegelaten tot het verkeer op de openbare weg, op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen, de in het geding zijnde verzekering moeten hebben aangegaan, maar dat wanneer het voertuig door de verplichte verzekering gedekt is, de verzekeringswaarborg moet spelen voor alle schadegevallen waarbij de aansprakelijkheid waartoe het in de polis vermelde voertuig aanleiding kan geven, vaststaat ongeacht of dat op de openbare weg, een voor het publiek toegankelijk terrein dan wel een privé-terrein is. Immers, artikel 1, vijfde lid, van de modelovereenkomst die als bijlage is gevoegd bij het koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen bepaalt dat «de dekking wordt verleend voor de schadegevallen die zich hebben voorgedaan op de openbare weg of op de openbare of de privé-terreinen». Het toepassingsgebied van de verzekeringsplicht die op de eigenaar van het motorrijtuig rust, valt dus niet langer samen met het toepassingsgebied van de dekkingsplicht van de verzekeraar, en het slachtoffer van een ongeval op een privé-terrein beschikt lastens de verzekeraar die het schadeverwekkende voertuig dekt, over de in artikel 12 van de wet verleende rechtstreekse vordering.

De in het geding zijnde uitsluiting kan niet langer worden verantwoord door een beweerde noodzaak om het toepassingsgebied van de verzekeringsplicht met dat van artikel 29*bis* te doen overeenstemmen sinds het Hof, wat de spoorvoertuigen betreft, dat toepassingsgebied heeft afgekeurd en de wetgever het vervolgens heeft gewijzigd hoewel het risico van ongevallen waarbij dergelijke voertuigen betrokken zijn, zeker niet voor rekening van een aansprakelijkheidsverzekeraar inzake motorrijtuigen komt.

A.2.5. De Ministerraad repliceert in dat opzicht dat de redenering van de rechtverkrijgenden van het slachtoffer op een gedeeltelijke lezing van de parlementaire voorbereiding berust : de wet van 1956 beoogde de gemeenschap te beschermen tegen de gevaren die de voertuigen op de openbare weg vormen, ongeacht de plaats waar het ongeval zich voordoet; aangezien de regeling van artikel 29*bis* een uitzondering op de algemene regels inzake de buitencontractuele aansprakelijkheid invoert, heeft de wetgever echter kunnen oordelen dat de privé-terreinen, bij gebrek aan verkeer, daarin niet moesten worden opgenomen.

Wat de spoorvoertuigen betreft meent de Ministerraad dat het feit dat de schadeloosstellingsplicht niet op een verzekeraar rust, doch op de Staat, die zijn eigen verzekeraar is, geen discriminatie in het leven kan roepen, vermits de slachtoffers altijd (behoudens onverschoonbare fout) worden vergoed wanneer het ongeval zich niet op een privé-terrein heeft voorgedaan.

A.2.6. De n.v. Axa Royale Belge weerlegt harerzijds het argument dat is ontleend aan het voormelde koninklijk besluit van 14 december 1992 en stelt dat de combinatie van die bepaling met artikel 2, § 1, van de in het geding zijnde wet ertoe noopt een onderscheid te maken naargelang de eigenaar zijn voertuig al dan niet op de openbare weg wenst te gebruiken, aangezien in het eerste geval de verzekering verplicht is (en de ongevallen op een privé-terrein dekt), in tegenstelling tot het tweede geval. Dat onderscheid is echter niet in het geding omdat het hier gaat om de vraag of het, ingeval het voertuig verzekerd is, toelaatbaar is dat de zwakke weggebruiker die het slachtoffer van een ongeval op de openbare weg is, gewoon de schade moet bewijzen, terwijl hij, bij een ongeval op een privé-terrein, de fout, de schade en het oorzakelijkheidsverband zou moeten bewijzen, ook al beschikt hij tegen de verzekeraar over een rechtstreekse vordering.

A.3.1. De Ministerraad is van oordeel dat het criterium van onderscheid objectief en ter zake dienend is, aangezien de verplichte verzekering ertoe strekt de gemeenschap te beschermen tegen de aan de motorrijtuigen inherente risico's op de plaatsen waar het verkeer een groot gevaar vormt, dat wil zeggen op de openbare weg en op de plaatsen waar zelfs een beperkt aantal personen toegelaten wordt; op die plaatsen is de verzekering verplicht. Een dergelijke doelstelling zou de wetgever (zowel in 1956 als in 1989) toestaan de privé-terreinen uit te sluiten.

A.3.2. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer repliceren dat de aldus gegeven historische verklaring geen verantwoording voor de uitsluiting vormt, zoals is aangetoond in het arrest nr. 92/98.

A.4.1. De n.v. Axa Royale Belge betoogt ook dat de in het geding zijnde bepaling een voor de Benelux-Staten gemeenschappelijke regel is, die voor die Staten werd opgevat als zijnde beperkt tot de plaatsen waartoe het publiek toegang heeft en waar, bijgevolg, de zwakke weggebruikers een bijzonder risico lopen dat zij niet lopen op een privé-terrein, waar de toegang voor het publiek in beginsel verboden is.

De uitsluiting van de privé-terreinen vormt dus een redelijk verantwoorde maatregel, aangezien het risico des te groter is naarmate het voertuig aan het verkeer deelneemt en het terrein voor het publiek toegankelijk is. Zij is niet onevenredig aangezien het slachtoffer de mogelijkheid van een gemeenrechtelijk verhaal tegen de aansprakelijke persoon behoudt.

Een vaststelling van ongrondwettigheid zou niet alleen de bepalingen van het Benelux-Verdrag aantasten, maar ook artikel 29bis, § 2, van de wet van 21 november 1989, dat bepaalt dat « de bestuurder van een motorrijtuig en zijn rechthebbenden [...] zich niet [kunnen] beroepen op de bepalingen van dit artikel » of nog de wet zelf van 21 november 1989 in zoverre die bepaalt dat enkel de aansprakelijkheid waartoe het in het verkeer brengen van een motorrijtuig aanleiding kan geven, door een verzekeringsovereenkomst moet worden gedekt.

In haar memorie van antwoord voegt de tussenkomenende partij daaraan toe dat het door de betwiste bepaling gedekte risico wezenlijk verschilt naargelang het voertuig op de openbare weg (of op voor het publiek toegankelijke terreinen) dan wel op privé-terreinen in het verkeer wordt gebracht : het publiek heeft niet het recht op die laatste te rijden en het aantal personen dat er zich bevindt, is noodzakelijkerwijze beperkt (zo niet zou het gaan om een terrein dat slechts voor een zeker aantal personen toegankelijk is) en heel vaak zijn die personen verwanten van de eigenaar van het voertuig.

Volgens de tussenkomenende partij is er geen enkele objectieve reden die verantwoordt dat het slachtoffer van een dergelijk ongeval kan worden vergoed zonder dat de fout van de aansprakelijke persoon hoeft te worden aangetoond; dat is des te minder het geval aangezien het gebruik van een voertuig op een privé-terrein niet door de verzekering « B.A. auto » moet worden gedekt.

A.4.2. De Ministerraad meent dat het door de wetgever aangenomen criterium - het risico dat de motorrijtuigen voor de andere weggebruikers vormt - de in het geding zijnde uitsluiting toestaat zonder dat op onevenredige wijze afbreuk wordt gedaan aan de rechten van de slachtoffers van ongevallen op privé-terreinen.

A.4.3. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer repliceren dat het bestaan van een gemeenrechtelijk verhaal - dat niet altijd mogelijk is - de in het geding zijnde uitsluiting niet verantwoordt.

A.5.1. De Ministerraad stelt dat het door de wetgever nagestreefde doel redelijk en wettig was. De verplichte verzekering beoogde de slachtoffers van verkeersongevallen met grotere zekerheid en sneller herstel te waarborgen; maar er werd vastgesteld dat de slachtoffers, doordat zij de aansprakelijkheid van de bestuurder van het bij het ongeval betrokken voertuig niet konden bewijzen, niet op gepaste wijze werden vergoed en bijgevolg ten laste van het RIZIV kwamen, waarvan de lasten naar verhouding van de ongevallen stegen. De bescherming die de betwiste bepaling aan de niet-gemotoriseerde weggebruikers biedt, valt binnen het algemene kader van de wet (die de privé-terreinen uitsluit). Haar eerste doelstelling - het streven naar het evenwicht binnen de sociale zekerheid - werd al door het Hof erkend. Haar tweede doelstelling bestond erin meer bescherming te bieden aan de zwakke weggebruikers, die tweemaal werden bestraft door de lichamelijke letsels en de financiële gevolgen van het ongeval waarvan het risico wordt bepaald door de dichtheid en de snelheid van het wegverkeer, welke elementen op privé-terreinen niet bestaan. In ondergeschikte orde wordt verwezen naar het feit dat het risico van fraude op die terreinen groter is : enerzijds, is het niet onwaarschijnlijk te veronderstellen dat slachtoffers van ongevallen in en rond het huis proberen van hun aansprakelijkheidsverzekeraar schadeloosstelling te krijgen door te beweren dat bij het ongeval een motorrijtuig betrokken is, want, in voorkomend geval, zullen zij (integrale) vergoeding krijgen; anderzijds, zijn er in beginsel geen objectieve getuigen die de stelling van het slachtoffer kunnen staven.

A.5.2. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer geven toe dat op de openbare weg of op de voor het publiek toegankelijke wegen zich veel meer door motorrijtuigen veroorzaakte ongevallen voordoen dan op privé-terreinen die voor slechts enkele voertuigen toegankelijk zijn; maar zij repliceren dat de zwakke weggebruikers niettemin even kwetsbaar blijven wanneer het door een motorrijtuig veroorzaakte ongeval zich op een privé-terrein heeft voorgedaan : het risico voor de fysieke integriteit van die personen is identiek want het is de kinetische energie van de voertuigen die het gevaar vormt.

A.6.1. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer zijn van oordeel dat het risico van misbruik of fraude de in het geding zijnde uitsluiting niet verantwoordt omdat fictieve ongevallen of verzekeringsbedrog nauwelijks denkbaar zijn in de gevallen waarin van een lichamelijk letsel of van een overlijden sprake is (waartoe het voordeel van artikel 29*bis* beperkt is, precies om het risico van fraude te voorkomen). Artikel 29*bis* sluit bovendien de onverschoonbare fout van het slachtoffer uit en vereist dat het slachtoffer bewijst dat de schade het gevolg is van een verkeersongeval waarbij een motorrijtuig betrokken is.

Zij menen dat de in het geding zijnde radicale uitsluiting niet evenredig is met de doelstelling om fraude te voorkomen. Onweerlegbare vermoedens van fraude werden in de arresten nrs. 26/95 en 80/98 afgekeurd (gevaar voor collusie tussen de verzekerde en het slachtoffer dat zijn echtgenoot zou zijn) en de onevenredigheid die daarin werd afgekeurd, duikt hier opnieuw op.

In hun memorie van antwoord verwijzen zij naar het arrest nr. 147/2001, waarin artikel 4, § 1, 1°, van de wet van 1 juli 1956 wordt afgekeurd, in zoverre het de niet voor het ongeval aansprakelijke verzekeringnemer, die zelf benadeelde is, steeds van het voordeel van de verplichte verzekering uitsluit, zelfs ingeval collusie onwaarschijnlijk of uitgesloten is. Zij voegen eraan toe dat moeilijk valt in te zien, indien de feiten niet voor zich zelf spreken, hoe het slachtoffer de betrokkenheid van het voertuig bij het ongeval zou kunnen bewijzen zonder een beroep te doen op getuigenissen (het ongeval op een privé-terrein is niet noodzakelijk aan het zicht van iedereen onttrokken) of op de vaststellingen van de verbalisanten. Het staat steeds aan de rechter te bepalen of de betrokkenheid van het motorrijtuig vaststaat dan wel of wegens een eventuele collusie twijfel blijft bestaan.

A.6.2. De Ministerraad betwist uitdrukkelijk dat de in het geding zijnde wet een vermoeden van fraude heeft ingevoerd : immers, de betwiste uitsluiting werd verantwoord door het minieme risico dat wordt gevormd door de privé-terreinen die, per definitie, niet voor het verkeer toegankelijk zijn (en waarop het risico van misbruik aanzienlijk groter is, maar volgens de parlementaire voorbereiding van de wet is dat slechts een ondergeschikt motief).

De redenering van de arresten nrs. 26/95 en 80/98, waarin onweerlegbare vermoedens van fraude werden afgekeurd, kan te dezen niet worden getransponeerd omdat de in het geding zijnde uitsluiting uit een objectief en ter zake dienend gegeven, namelijk het ontbreken van verkeer, voortvloeit.

A.7.1. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer zijn van oordeel dat de overweging dat een zeker aantal niet-verzekerde voertuigen op privé-terreinen rijdt (bouwterreinvoertuigen, locomotieven die enkel in opleidingsstations rijden, etc.), de uitsluiting niet redelijk verantwoordt.

Zij gaan immers ervan uit dat zulks niet belet dat de Koning de verzekeringswaarborg uitbreidt tot de schadegevallen die zich op een privé-terrein voordoen, noch dat de wetgever artikel 29*bis* uitbreidt tot de ongevallen waarbij spoorvoertuigen (met inbegrip van locomotieven die enkel in de rangeerstations rijden, etc.) betrokken zijn.

Zij doen bovendien gelden dat de omstandigheid dat een motorrijtuig wordt beschouwd als een werktuig, welk begrip de motorrijtuigen beoogt die zijn bestemd voor andere verrichtingen dan het vervoer van personen of zaken, niet belet dat de verzekeraar van de aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen tot vergoeding overgaat. De rechtspraak beslist in dat opzicht dat de verplichte verzekering de door die werktuigen veroorzaakte schade dekt wanneer die schade karakteristiek is voor de schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer of wanneer dat werktuig plots voortbewoog tijdens het afstellen van de motor in de werkplaats of wanneer het in beweging werd gesteld of een manoeuvre heeft uitgevoerd, zelfs op een privé-terrein.

Zij zijn van oordeel dat, aangezien de aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen zelfs de door de werktuigen op privé-terreinen veroorzaakte schade dekt, wanneer die zich verplaatsen en de veroorzaakte schade karakteristiek is voor de schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer, er geen enkele reden is om de slachtoffers van een ongeval dat zich op een privé-terrein heeft voorgedaan, de automatische schadeloosstelling van artikel 29*bis* te weigeren, wanneer de schade eveneens werd veroorzaakt op een wijze die karakteristiek is voor de schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer.

A.7.2. De Ministerraad repliceert dat de doelstelling van de wet van 1956 - die erin bestond de gemeenschap te beschermen tegen de risico's van het verkeer - nog steeds wordt nagestreefd in de wetten welke die wet hebben gewijzigd of opgeheven en die zich ertoe hebben beperkt die doelstelling te verduidelijken.

A.8. De rechtverkrijgenden van het slachtoffer merken ten slotte op dat de plaats van het ongeval een discriminatie tussen slachtoffers niet verantwoordt en zij verwijzen in dat opzicht naar de kinderen die zouden worden overreden door een vrachtwagen die op een privé-plein een manoeuvre uitvoert, met de persoon die in zijn woning wordt gewond door een voertuig waarover de bestuurder elke controle zou hebben verloren en dat van de openbare weg zou zijn geraakt, en met de voetgangers die door een achteruitrijdende wagen bij de inrit van een garage worden gegrepen.

In hun memorie van antwoord voegen zij daaraan toe dat de kostprijs van de tenlasteneming door de B.A.-verzekeraars van de schadeloosstelling van de zwakke weggebruikers door een verhoging van 5 pct. van de verzekeringspremie werd gecompenseerd. Die premieverhoging omvat echter noodzakelijkerwijze de kostprijs van de ongevallen die zich op een privé-terrein voordoen, omdat de oorspronkelijke premie werd berekend op basis van het risico dat wordt gedekt volgens de bij het koninklijk besluit van 14 december 1982 opgelegde modelovereenkomst en artikel 1, vijfde lid, van die modelovereenkomst bepaalt dat de dekking wordt verleend voor de schadegevallen die zich hebben voorgedaan op de openbare weg of op de openbare of de privé-terreinen.

- B -

B.1. Artikel 29*bis* van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, in de versie van artikel 1 van de wet van 13 april 1995 waaraan de verwijzende rechter refereert, luidt :

« Art. 29*bis*. § 1. Bij een verkeersongeval waarbij een motorrijtuig betrokken is, wordt, met uitzondering van de stoffelijke schade, alle schade veroorzaakt aan elk slachtoffer of zijn rechthebbenden en voortvloeiend uit lichamelijke letsels of het overlijden, vergoed door de verzekeraar die de aansprakelijkheid dekt van de eigenaar, de bestuurder of de houder van het motorrijtuig overeenkomstig deze wet.

Schade aan functionele prothesen wordt beschouwd als lichamelijke schade.

Artikel 80 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen is van toepassing op deze schadevergoeding. Wanneer het ongeval evenwel door toeval gebeurde, blijft de verzekeraar tot vergoeding gehouden.

De bepalingen van dit artikel zijn tevens van toepassing op de verkeersongevallen waarbij motorrijtuigen zijn betrokken die krachtens artikel 10 van deze wet vrijgesteld zijn van de verplichting tot verzekering en wanneer de eigenaars van die motorrijtuigen gebruik hebben gemaakt van die vrijstelling.

Slachtoffers die een onverschoonbare fout hebben begaan die de enige oorzaak was van het ongeval, kunnen zich niet beroepen op de bepalingen van het eerste lid.

Enkel de opzettelijke fout van uitzonderlijke ernst, waardoor degene die ze begaan heeft zonder geldige reden wordt blootgesteld aan een gevaar waarvan hij zich bewust had moeten zijn, is onverschoonbaar.

Het bewijs van onverschoonbare fout is niet toegelaten ten aanzien van slachtoffers, jonger dan 14 jaar.

Deze vergoedingsplicht wordt uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke bepalingen betreffende de aansprakelijkheidsverzekering in het algemeen en de aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in het bijzonder, voorzover daarvan in dit artikel niet wordt afgeweken.

§ 2. De bestuurder van een motorrijtuig en zijn rechthebbenden kunnen zich niet beroepen op de bepalingen van dit artikel.

§ 3. Onder motorrijtuig moet worden verstaan ieder voertuig bedoeld in artikel 1 van deze wet met uitzondering van rolstoelen met een eigen aandrijving die door gehandicapten in het verkeer kunnen worden gebracht.

§ 4. De verzekeraar of het gemeenschappelijk waarborgfonds treden in de rechten van het slachtoffer tegen de in gemeen recht aansprakelijke derden.

De vergoedingen, die ter uitvoering van dit artikel werden uitgekeerd, zijn niet vatbaar voor beslag of schuldvergelijking met het oog op de vordering van andere vergoedingen wegens het verkeersongeval.

§ 5. De regels betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid blijven van toepassing op alles wat niet uitdrukkelijk bij dit artikel wordt geregeld. »

B.2. De in het geding zijnde bepaling, die niet verduidelijkt op welke plaatsen ze van toepassing is, wordt door de verwijzende rechter in die zin geïnterpreteerd dat de slachtoffers van ongevallen die zich op privé-terreinen voordoen, van het voordeel van de erin vervatte regeling worden uitgesloten. In die interpretatie, die de verwijzende rechter onder meer baseert op de parlementaire voorbereiding - welke interpretatie thans bij artikel 29*bis* zelf, gewijzigd bij de wet van 19 januari 2001, is bevestigd -, roept die bepaling een verschil in behandeling in het leven tussen slachtoffers van een verkeersongeval, naargelang dat zich al dan niet op een privé-terrein voordoet, doordat het voordeel van de toepassing van artikel 29*bis* hun in het eerste geval wordt geweigerd.

B.3. Het Hof stelt vast dat de n.v. Axa Royale Belge blijkt ervan uit te gaan dat het slachtoffer de bestuurder van het voertuig is, waardoor het krachtens artikel 29*bis*, § 2, van de voormelde wet van 21 november 1989 van het voordeel van de schadeloosstelling zou worden uitgesloten.

Het staat in beginsel aan de verwijzende rechter te oordelen of de bepalingen die hij ter toetsing aan het Hof voorlegt, op het voor hem hangende geschil van toepassing zijn.

B.4. Aangezien, zoals is aangegeven in het opschrift van hoofdstuk *Vbis* van de wet van 21 november 1989, waarin de in het geding zijnde bepaling voorkomt, de wetgever de slachtoffers van verkeersongevallen beoogde te beschermen en het verkeer niet de aanwezigheid van voertuigen op privé-terreinen omvat, kon hij, om het toepassingsgebied van artikel 29*bis* tot de openbare weg te beperken, rekening houden zowel met het feit dat de in de wet voorgeschreven verzekering overeenkomstig artikel 2, § 1, ervan enkel voor de inkeerstelling van motorrijtuigen op de openbare weg verplicht is, als met het risico van misbruik en fraude waartoe de uitbreiding van die regeling tot de privé-terreinen kon leiden.

B.5.1. Weliswaar, zoals de rechtverkrijgenden van het slachtoffer die een vordering bij de verwijzende rechter hebben aanhangig gemaakt, laten opmerken, heeft de wetgever het toepassingsgebied van artikel 29*bis* uitgebreid tot de spoorvoertuigen, die als zodanig niet onderworpen zijn aan het stelsel van de verplichte aansprakelijkheidsverzekering. Maar een uitbreiding gaat niet noodzakelijk samen met een andere : het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie gebiedt niet dat de wetgever, wanneer hij het bijzondere vergoedingsstelsel voor de zwakke weggebruikers tot de spoorvoertuigen uitbreidt wanneer beide deelnemen aan het verkeer op de openbare weg, op de terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen, ook situaties zou beogen waarbij de zwakke weggebruikers en andere voertuigen, op andere plaatsen, betrokken kunnen zijn.

B.5.2. De omstandigheid dat de Koning de waarborg van de verplichte verzekering heeft uitgebreid tot ongevallen op de privé-terreinen (koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen) die niet in artikel 2 van de wet zijn bedoeld, alsook de omstandigheid dat de rechtspraak in sommige gevallen de verplichte verzekering uitbreidt tot de schade die op privé-terreinen werd veroorzaakt door bouwterreinvoertuigen, impliceren niet dat de wetgever de artikelen 10 en 11 van de Grondwet heeft geschonden door een stelsel dat afwijkt doordat het een verantwoordelijkheid zonder fout instelt niet uit te breiden tot de privé-terreinen.

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 29*bis* van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, in de versie volgens artikel 1 van de wet van 13 april 1995, en in die zin geïnterpreteerd dat de ongevallen op een privé-terrein worden uitgesloten van de vergoedingsregeling waarin het voorziet, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 6 november 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior